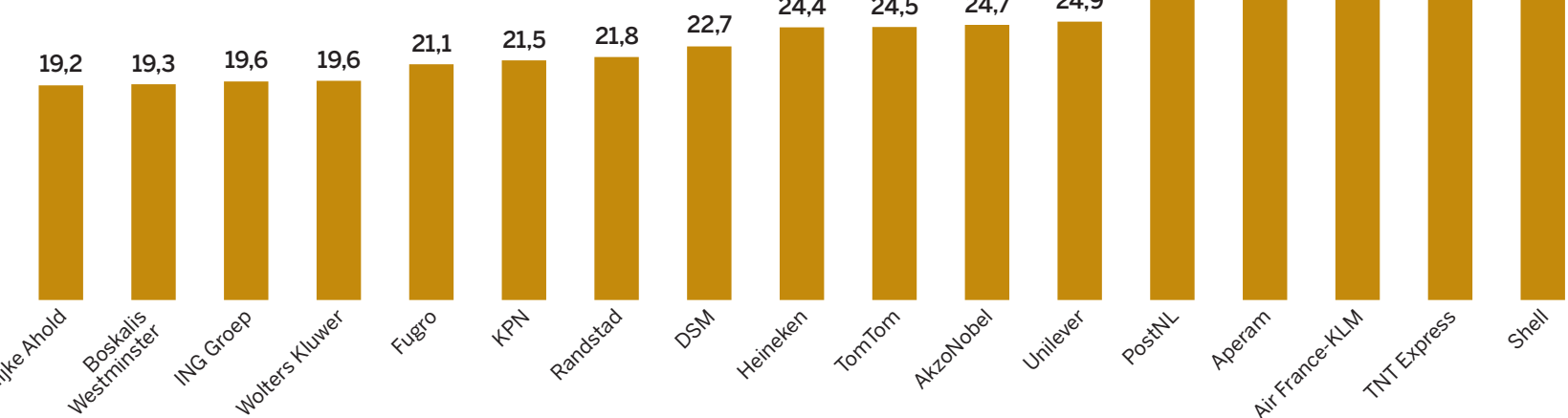

htste lasten

ger voor werknemers

weinig belasting

Een kwart minder inkomsten in tien jaar

In Nederland daalde het tarief van de vennootschapsbelasting tussen 2001 en 2011 van 35 naar 25 procent. Dat is hoger dan het Verenigd Koninkrijk, dat zijn tarief in vier jaar tijd verlaagde van 30 naar 24 procent, maar lager dan bijvoorbeeld Duitsland (29,5 procent), België (34 procent) of Amerika (40 procent). Het Europese gemiddelde daalde sinds 2005 van 24 naar 20,5 procent – in Ierland is het tarief bijvoorbeeld slechts 12,5 procent.

Maar wie de cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek erop naslaat, ziet dat de werkelijke Nederlandse achteruitgang nog scherper was. Terwijl het Nederlandse bbp tussen 2000 en 2011 steeg van 418- naar 602 miljard euro en het aantal bedrijven in deze periode fors toenam, liepen de overheidsinkomsten uit vennootschapsbelasting met een kwart terug: van 16,7- naar 12,4 miljard euro.

Deels kan dat aan de crisis liggen. Maar ook als percentage van het resultaat vóór belastingen liepen de inkomsten terug: van 33 procent, via 15 procent in 2008 naar 14 procent in 2011. Met andere woorden: de terugval staat los van de hoogte van de winsten.

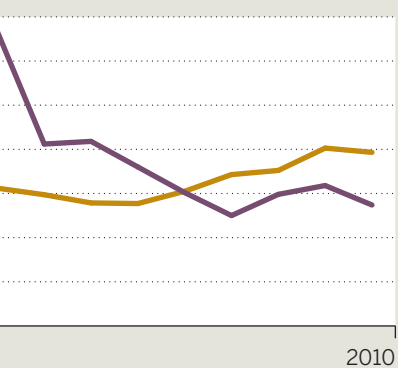
Met de loonbelasting gebeurde het tegenovergestelde. In 2000 vormde de vennootschapsbelasting nog 4 procent van het bbp, en de loonbelasting net onder de 6 procent. In 2011 bedroeg het deel vennootschapsbelasting nog maar 2 procent, en de loonbelasting bijna 8 procent.

Per Nederlander met inkomen steeg de betaalde loon- en inkomstenbelasting tussen 2000 en 2011, gecorrigeerd voor inflatie, met 44 procent: van 2.607 naar 3.755 euro. Loonbelasting vormde verreweg het grootste deel van dat bedrag. De stijging van 44 procent zou kunnen samenhangen met forse salarisverhogingen. Maar in dezelfde periode stegen de totale lonen van de Nederlanders, gecorrigeerd voor inflatie, met slechts 10,5 procent – een stijging die bijna wegvalt als ook de groei van het aantal werknemers en het aantal gewerkte uren wordt meegerekend.

Wel maakt CBS-hoofdeconoom Peter Hein van Mulligen de kanttekening dat werknemers tussen 2000 en 2011 slechts marginaal meer sociale premies (AWBZ, AOW en het Algemeen nabestaandenpensioen) hoefden te betalen, terwijl de premies voor werkgevers sneller stegen. Maar ook als de sociale premies worden meegerekend, was in de periode 2000-2011 sprake van een stijging: gecorrigeerd voor de inflatie kwam die neer op 20 procent.

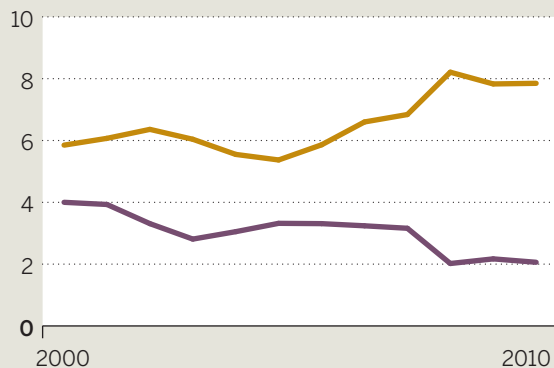
gdruk voor bedrijven
n voor werknemers

tschapsbelasting als percentage
ultaat voor belastingen
lasting als percentage van totale lonen

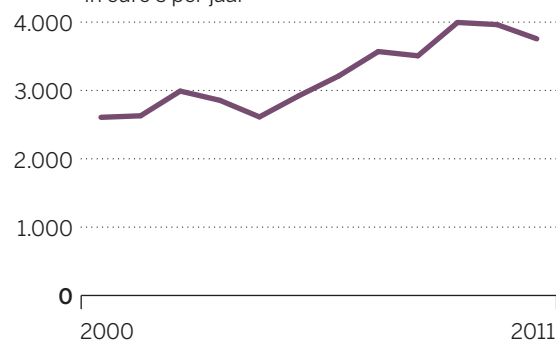
Gat tussen bedrijf en werknemer groter

— Vennootschapsbelasting en
— loonbelasting
als percentage van het bbp

Meer belasting per werknemer

Loon- en inkomstenbelasting per Nederlander met inkomen in euro's per jaar

mer, op de PVV na, onlangs een motie aan om belastingontwijking via Nederland aan banden te leggen. De motie kreeg bijval van staatssecretaris Frans Weekers (VVD), die zich dood zei te ergeren aan constructies om belasting te ontwijken, maar wel pal zei te staan voor een 'buitengewoon gunstig fiscaal vestigingsklimaat'.

'In de jaren tachtig was de vennootschapsbelasting in veel landen ook wel erg hoog', zegt Roland Brandsma van accountantskantoor PwC. 'Ook daarop was veel kritiek.' Bepleiters van lagere vennootschapsbelastingen zien in de mondiale neerwaartse trend een correctie op de te hoge belastingtarieven van weleer. Nederland kende begin jaren tachtig een tarief van 48 procent, Duitsland hief tot de jaren negentig zelfs 56 procent.

Aan de andere kant vrezen critici voor een ondermijning van de verzorgingsstaat en groeiende belastingongelijkheid. 'Moderne staten hebben

te maken met vier gevechten', zegt Fernandez: 'tussen oud en jong, tussen laag- en hoogopgeleid, tussen stad en platteland en tussen werknemers en bedrijven. Het vierde gevecht, de klassieke strijd tussen arbeid en kapitaal, is er allang, maar de drie andere zijn er de laatste decennia bijgekomen. Kunnen we in zo'n context het probleem erbij hebben dat multinationals minder belasting betalen? De opties voor overheden om aan inkomsten te komen, raken uitgeput. Je kunt de pensioenpremies niet nog veel verder verhogen, je kunt niet eeuwig bezuinigen op sociale voorzieningen. We hebben democratisch afgesproken hoe we de rekening van de verzorgingsstaat betalen. Maar in de praktijk dragen de allerebreedste schouders – de bedrijven – de lichtste lasten.'

Is er een oplossing? Alle EU-staten moeten dezelfde tarieven invoeren voor bedrijven, zegt econoom Pedro

Alle EU-landen moeten dezelfde tarieven voor bedrijven invoeren

Pedro Gomes
Econoom

Gomes van de University of Essex, die een rapport schreef voor de Europese Centrale Bank over het probleem. 'Individuele oplossingen hebben geen zin. Landen moeten wel meedoen aan de race naar de bodem, anders verliezen ze sowieso. Een gemeenschappelijk beleid is de enige uitweg.'

Een nog betere oplossing, zegt Oxford-econoom Michael Devereux, zou zijn als landen gezamenlijk besloten om bedrijven te belastingen op de plek waar hun producten zijn gekocht, niet waar ze zijn gemaakt. Door multinationals als Starbucks belasting te laten betalen naar rato van waar ze hun omzet hebben gemaakt, zegt Devereux, voorkom je dat de consumptie van Engelse koffiedrinkers de Nederlandse schatkist spekt.

De cijfers zijn gebaseerd op gegevens van het CBS en informatie van AEX-bedrijven. Het onderzoek is mede uitgevoerd door Sybren Kooistra.